

Література

1. Machlup, F. The production and distribution of knowledge in the United States. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1962.
2. Castels M. The Information Age: Economy, Society and Culture. Oxford, 1996–98.
3. Beckmann G. Concepts of Information Society and the Social Function of Information // Towards the Information Society. The Case of Central and Eastern European Countries. Berlin: Springer, 2000.
4. Benkler, Yochai. The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom. – New Haven, Conn : Yale University Press, 2006.
5. Botsman R. What's Mine Is Yours: Rise Of Collaborative Consumption, 2010.
6. <https://kltcredit.com.ua/ua/v-ukrayini-pidvishuyetsya-kilkist-frilanseriv-uchomu-prichina>.
7. Тофлер Елвін. Третя хвиля : пер. з англ. А. Євса / Елвін Тофлер. – К. : Вид. дім «Всесвіт», 2000. – 480 с.

Шкуропадська Д. Б.

Київський національний
торговельно-економічний університет
аспірант кафедри економічної теорії
та конкурентної політики

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ

Спрямування ресурсів забезпечення стійкості національної економіки неможливе без врахування інституційних чинників. Інститути визначають напрям руху суспільства, стимулюючи розвиток окремих секторів економіки. Інституційне забезпечення є одним із визначальних чинників ефективного функціонування економіки в цілому і зовнішнього сектору зокрема. Під інституційним забезпеченням стійкості зовнішнього сектору розуміють сукупність державних і недержавних організацій та органів влади, які реалізують правові, організаційні та економічні умови, необхідні для розвитку і забезпечення стійкості зовнішнього сектора. Підвищення рівня стійкості національної економіки до негативних зовнішніх впливів, диверсифікації зовнішніх ринків, торговельних та фінансових потоків, як одне із пріоритетних завдань, що визначене в Стратегії національної безпеки України від 26 травня 2015 року, актуалізує

проблематику дослідження інституційного забезпечення стійкості зовнішнього сектора.

Стійкий зовнішній сектор – це стан системи, який характеризується перевищенням експорту над імпортом, а отже активним торговельним балансом, стабільним надходженням капіталу та високою можливістю доступу держави до зовнішніх та внутрішніх фінансових ресурсів, необхідних для виконання боргових зобов'язань. Стійкість зовнішнього сектора виявляється в момент дії на нього шоківих впливів, та характеризується його здатністю адаптуватися, протидіяти та відновлюватися після дії негативних зовнішніх впливів.

Важливою складовою інституційного забезпечення стійкості зовнішнього сектора є державні структури та органи влади, що реалізують та впроваджують в дію інститути (норми, правила, звичаї, традиції). Наразі в Україні ключовими державними органами забезпечення стійкості зовнішнього сектора є:

- Верховна Рада України (ВРУ) є законодавчим органом влади, що приймає, змінює та скасовує закони, які стосуються зовнішньоекономічної діяльності; розглядає та затверджує зміну структури органів державного регулювання такої діяльності; надає у встановлений строк згоду на укладання міжнародних договорів відповідно до Закону України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 р. № 1906-IV; приводить чинне законодавство України відповідно до правил, встановлених міжнародними договорами; затверджує списки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню або забороняється;

- Кабінет Міністрів України (КМУ) є центральним органом виконавчої влади, який вживає заходи щодо здійснення зовнішньоекономічної політики відповідно до законів України;

- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України є провідним органом у системі центральних органів виконавчої влади України, яке забезпечує реалізацію єдиної державної політики економічного, соціального та регіонального розвитку країни, а також співробітництво з Європейським Союзом, здійснює моніторинг експорту та імпорту з усіма країнами-партнерами;

- Державна фіскальна служба України є центральним органом виконавчої влади, яка здійснює фіскальне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. У структурі Державної фіскальної служби функціонують підрозділи, робота яких на пряму пов'язана з зовнішньоекономічною діяльністю, зокрема: управління міжнародних зв'язків; департамент адміністрування ПДВ; департамент адміністру-

вання акцизного збору; департамент контролю за відшкодуванням ПДВ; департамент контролю за фінансовими установами та організаціями у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

- Митна служба України є складовою частиною системи органів виконавчої влади, яка працює у напрямку досягнення наступних цілей: спрощення та гармонізації митних процедур; безпеки торгового ланцюгу постачання; спрощення міжнародної торгівлі; посилення правоохоронної функції митної системи та контролю за додержанням законодавства України з питань митної справи; захисту прав інтелектуальної власності;

- Національний банк України є центральним банком, який здійснює зберігання і використання золотовалютного резерву України та інших державних коштовностей, що забезпечують платоспроможність держави та визначає валютні курси;

- Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності. Орган здійснює контроль: за регулюванням цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності; за дотриманням антимонопольного законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Важливими елементами державного регулювання зовнішнього сектору виступають формальні інститути (нормативно-правові акти). До основних законодавчих актів, які формують правову основу інституційного забезпечення стійкості зовнішнього сектору України, належать:

- закони України: «Про зовнішньоекономічну діяльність»; «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту»; «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту»; «Про державне мито»; «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну»;

- постанови КМУ: «Про затвердження Порядку здійснення захисту інтересів вітчизняних товаровиробників під час проведення іноземними державами, їх економічними або митними об'єднаннями антидемпінгових, спеціальних захисних або компенсаційних розслідувань щодо імпорту товарів українського походження»;

- декрети КМУ: «Про систему валютного регулювання і валютного контролю».

Державне регулювання у сфері забезпечення стійкості зовнішнього сектору здійснюється за допомогою адміністративних і

економічних методів. Адміністративні методи безпосередньо впливають на господарські стосунки. Адміністративні методи доцільно застосовувати в умовах економічної нестабільності, зростання дефіциту і інфляції. Ними користуються, як правило, протягом короткого терміну з метою захисту національної економіки або її відродження через мобілізацію і оптимальне використання ресурсів. До них відносяться ембарго (повна заборона зовнішньоекономічної діяльності), ліцензування, квотування, специфічні вимоги до товару тощо. Економічні методи діють через ринковий механізм. Економічні методи державного регулювання займають провідне місце в період стабілізації економіки. До них відносяться митні тарифи, збори, імпорتنі депозити (у області імпорту), пільгові кредити експортерам, гарантії, субсидії, звільнення від сплати податків тощо (в області експорту).

У світовій практиці існують різні моделі інституційної побудови системи забезпечення стійкості економічних систем. Для України доцільною була б модель мегарегулятора, яка передбачає, що контроль за процесом забезпечення стійкості економіки здійснює єдиний орган – макрорегулятор, який охоплює функції тих регулятивних органів, що увійшли до його складу. Для цього держава повинна активно впливати на процес покращення інституційного забезпечення стійкості економіки та зовнішнього сектора зокрема, шляхом становлення та розвитку інститутів, органів законодавчої та виконавчої влади, державних та недержавних організацій.

Явдошук В. О.

Національний університет
«Кієво-Могилянська академія»,
студентка магістерської програми
2 р. н. «Економіка»

КРИЗОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ІДЕНТИФІКАЦІЯ

Не залежно від галузі та величини компанії, кожне підприємство може потрапити в кризовий стан. Кризовий стан підприємства – це сукупність ситуацій, які збільшують можливість появи неплатоспроможності підприємства, її розміри провокують виникнення загроз із зовнішнього і внутрішнього середовища і можуть